ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2811)

ਅਕਤੂਬਰ 31, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 – ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ – ਸਮਾਨਤਾ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗੀ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਟਰਨਓਵਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਜਾਏ ਨਿਯਮਿਤ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਿਤ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ/ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਮੰਗ – ਫੈਸਲਾ: ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ, ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ, ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ – ਚੂੰਕਿ ਰੇਲਵੇਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ/ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮਾਲਕ ਯਾਨੀ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ/ਪੈਮਾਨੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ – ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬੀ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ:

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ, ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ, ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਦੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 6]

2. ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ/ਬੋਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮਾਲਕ – ਰੇਲਵੇ ਜ਼ੋਨ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ 16 ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ 68 ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ – ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰ ਸੇ ਕੋਈ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰ ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ/ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮਾਨ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 7, 8]

3. ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ 50% ਦਾ ਲਾਭ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9]

ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6804-05 ਦਾ 1982; ਆਈ.ਐਲ.ਆਈ. ਮਾਧਵਨ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ.ਸੀ.ਐਫ. ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 1988 ਸੁਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471; ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਇਲ ਸਟੋਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 157/1989; ਉਜੈਨ ਸਹਕਾਰੀ ਆਵਾਸ ਸਮਿਤੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2017) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 388 : (2017) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਗੁਲਸ਼ਨ ਲਾਲ

(2009) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 231 : [2009] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 950; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਯੋਧਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਿਸ਼ਰਾ (2008) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 139 : [2008] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 373; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਧਨਲ

ਉਮਾਨੰਦ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 344 : [2009] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 540; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਮ. ਮੋਹਨਨ ਨਾਇਰ (2020) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 421 : [2020] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 851; ਓਡੀਸ਼ਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਨੁਪ ਕੁਮਾਰ ਸੇਨਾਪਤੀ (2019) 19 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 626; ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਓ.ਆਈ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5175 ਦੀ 1998 ਅਤੇ ਸੀ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 14513 ਦੀ 2010; ਰਮਨ ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਓ.ਆਈ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 360 : [2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 466 : [2014] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1012; ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਿਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 288 : [1993] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 749; ਅਸ਼ੋਕਾ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2008] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਸੀ.ਸੀ. ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 1991 ਸੁਪਲ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 497 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

1988 ਸੁਪਲ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 437 ਪੈਰਾ 2.1 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2017] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 783 ਪੈਰਾ 3.8 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2009] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 950 ਪੈਰਾ 3.14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2008] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 373 ਪੈਰਾ 3.14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2009] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 540 ਪੈਰਾ 3.14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2020] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 851 ਪੈਰਾ 3.15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(2019) 19 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 626 ਪੈਰਾ 3.16 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 4.15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2014] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1012 ਪੈਰਾ 4.15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1993] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 749 ਪੈਰਾ 4.17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2008] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 4.18 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1991 ਸੁਪਲ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 497 ਪੈਰਾ 4.19 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : ਦੀਵਾਨੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2811 2022।

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 2.11.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 4535 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ।

2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2812, 2813, 2814-2815।

ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦਿਵਾਨ, ਏਐਸਜੀ, ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੌਰਾਸੀਆ, ਮਿਸ ਵੈਸ਼ਾਲੀ ਵਰਮਾ, ਬੀ. ਕੇ. ਸਤੀਜਾ, ਅਨੁਕਲਪ ਜੈਨ, ਅਰਨਿਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ ਯਾਦਵ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸੰਜੇ ਪਾਰੀਖ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪੁਖਰਾਮਬਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਤਵਿਕ ਪਾਰੀਖ, ਕਰੁਣ ਸ਼ਰਮਾ, ਯੂ. ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਐਮ. ਕੇ. ਗੌਰ, ਅਨੂਪ ਚੌਹਾਨ, ਸੌਰਭ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਨੀਲਮਰਾ, ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ, ਕਾਸੋਜੂ ਮਹੇਸ਼ ਚਾਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 4535/2019 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ 2.11.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ - ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਬਜ਼ੌਰਪਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, "ਯੋਗ ਸੇਵਾ" ਵਜੋਂ ਗਿਣਨ ਲਈ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. 1955 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੈਟਰਿੰਗ ਸੇਵਾ ਨਿੱਜੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਵੈਂਡਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਟਰਨ ਓਵਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਜਾਏ ਨਿਯਮਿਤ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 13.12.1976 ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਅਬਜ਼ੌਰਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

2.1 ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਅਬਜ਼ੌਰਪਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਲੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ। 13.12.1983 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 6804-05/1982 (ਸਿਤਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ

ਸੁਣਾਇਆ ਜਿੱਥੇ 13.12.1976 ਦੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ/ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਤਰੱਕੀ ਅਬਜ਼ੌਰਪਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, 8.9.1987 ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਮਿਸਲੈਨੀਅਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1670/1987 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3134 ਦੇ 1986 ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟੀ.ਐਲ. ਮਹਾਦਵਨ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਏਆਈਆਰਸੀਸੀਐਸ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਜੋ ਕਿ 1988 ਸੁਪ ਐਸਸੀਸੀ 437 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸਮਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਲਵੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਕ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਸੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ-ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਮਿਤੀ 13.12.1976 “ਜਿਵੇਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰੇਲਵੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਸੇਵਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ”। ਅੱਗੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਰੇ ਬੇਅਰਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਬੇਅਰਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਲੀਨ ਹੋ ਗਿਆ, ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਭਰਤੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਅਰਰ ਜਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਕੇਟਰਿੰਗ ਸੇਵਾ।

2.2 ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 5175/1998 (ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ) ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਤੀਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ, ਗਰੁੱਪ 'ਸੀ' ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 5.11.2012 ਨਾਲ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਯਮਤੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੀ ਰਾਹਤ, ਭਾਵ, ਖਾਲੀ ਗਰੁੱਪ 'ਸੀ' ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 59 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪਾਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ – ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ 2015 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰੁੱਪ 'ਸੀ' ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

2.3 ਫਿਰ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 2190/2016 ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ/ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਅਗਲੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਹਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੇਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ/ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ "ਯੋਗ ਸੇਵਾ" ਵਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 12.02.2016 ਨਾਲ, ਸੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਓ.ਏ. ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਨਿਯਮਤੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਹਿਤੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

2.4 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 4079/2016 ਵਿੱਚ ਮੁੰਸ਼ੀ ਰਾਮ (ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2811/2022 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕੈਟ ਦੀ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋ ਕਿ 4.6.2014 ਨੂੰ ਓ.ਏ ਨੰਬਰ 417/2013 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਉਕਤ ਓਏ 4079/2016 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਕੈਟ ਵੱਲੋਂ ਓਏ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੂਲ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 12073/2016 ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3307/2017 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ।

2.5 ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੈਟ ਨੇ ਓਏ ਨੰਬਰ 4079/2016 ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4535/2019 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਦੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਰੇਲਵੇਆਂ, ਨਾਮਤ: ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2.6 ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗਿਣੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ) ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3. ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ – ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੁੰਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਾਰੀਖ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰਾਂ – ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਹੈ।

3.1 ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ 50% ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, "ਯੋਗ ਸੇਵਾ" ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਲਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਨਿਯਮਿਤ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਸਥਾਪਨਾ ਮੈਨੂਅਲ, ਖੰਡ II, 1991 (ਆਈਆਰਈਐਮ) *ਟਵ ਰੂਲ 31 ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1993 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, '1993 ਨਿਯਮ') ਦੇ ਅਧੀਨ,

ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਗਿਣਨ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3.2 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੁਰਸੂਅਤ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੰਬਰ 76 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 13.12.1976 ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ (ii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

3.3 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ – ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ 16.07.2015 ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ 31.10.2015 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3.4 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ 50% ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਗਿਣਨ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3.5 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਅਤੇ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਅਤੇ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਫਰਕ ਨੂੰ ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

3.6 ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਠੇਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

i. . ਧਾਰਾ 1: ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਐਡਲ. ਡੌਕਸ ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137388/2021 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 34)।

xx

ii. . ਧਾਰਾ 8: ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਐਡਲ. ਡੌਕਸ ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137388/2021 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 35)।

iii. ਧਾਰਾ 9: ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ (ਪੰਨਾ 35 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਐਡਲ. ਡੌਕਸ ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137388/2021)।

iv. ਧਾਰਾ 13: ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ/ਰੇਲਵੇ ਉਹ ਵਸਤੂਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰੇਨ ਦੁਆਰਾ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਨਤਕ ਨੂੰ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ [@ਪੰ. 35 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਐਡਲ. ਡੌਕਸ ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137388/2021]।

v. ਬਨਾਮ ਧਾਰਾ 16: ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ [@ਪੰਨਾ 36 'ਤੇ ਐਡੀ. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137388/2021]।

ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯੋਕਤਾ - ਨਾਰਦਰਨ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਮਾਲਕ-ਨੌਕਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕੇਵਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3.7 ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਮੈਨੂਅਲ (ਆਈਆਰਈਐਮ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਆਇ XX ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

i) ਨਿਯਮ 2001 [@ਪੰਨਾ 30 'ਤੇ ਐਡੀ. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137388/2021]:

2001: (i) ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ - ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਸ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਅਧਿਕਤਰ, ਛਿੱਟਪੁੱਟ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕੰਮ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਉਪਲਬਧ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਸਟਾਫ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਰੇਲਵੇ 'ਤੇ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(ਅ) ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ (ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲਾਈਨ) - ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਸਮੀ ਜਾਂ ਛਿੱਟਪੁੱਟ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ

ਨਿਯਮਤ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦੀ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਈ, ਖਾਸ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ, (ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਗੁਆਏ ਗਏ ਮੈਨ-ਡੇਜ਼ ਦੀ ਭਰਪਾਈ) ਟ੍ਰੈਕਾਂ ਦੀ ਗਸ਼ਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲਾਈਨ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਰਾ (ਬੀ) ਇੰਫਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ)- ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ, ਦੁੱਗਣੀ, ਤਬਦੀਲੀ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਟਰੈਕ ਨਵੀਨੀਕਰਨ, ਰੂਟ ਰਿਲੇ ਇੰਟਰਲੌਕਿੰਗ ਰੇਲਵੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਨਵੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਆਦਿ। ਅਜਿਹੇ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ "ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲਾਈਨ (ਰੇਵੇਨਿਊ) ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਉਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਲੱਗੇ ਸਨ ਜਾਂ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ 120 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰੇਕ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 120 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ (ਭਾਵ, "ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ" ਦਿੱਤੀ ਗਈ) ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ 180 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਚਿਤ ਪੇਮਾਨੇ ਦੇ ਵੇਤਨ ਦੇ ਨਿਮਨ ਦੇ 1/30ਵੇਂ ਭਾਗ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ...

(ii) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਲਾਈਨ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ।

(ii) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਮੌਸਮੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ 120 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਕੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲਗਾਤਾਰ ਅਵਧੀ 120 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ (ਭਾਵ, 120 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉੱਤੇ "ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ" ਦਿੱਤੀ ਗਈ) ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ii. ਨਿਯਮ 2002 (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਐਡਲ. ਡੌਕਸ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 31 ਅਰਥਾਤ ਆਈ4 ਨੰਬਰ 13738/2021):

2002. ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ।—ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਕਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਊਨਤਮ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਐਕਟ, ਵਰਕਮੈਨਜ਼ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਆਦਿ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

iii. ਨਿਯਮ 2005 (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਡਲ. ਡੈਕਸ ਲਈ ਪੰਨਾ 32 ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137368/2021):

xxx

xxx

2005. ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜੋ ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਭਾਵ, ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ) 120 ਦਿਨ ਜਾਂ 360 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।—(ਅ) ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨੇ ਗਏ ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਸਥਾਈ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਇਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 23 ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀ&ਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਚੋਣ/ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਥਾਈ/ਸਥਾਈ/ਨਿਯਮਤ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਸਕਰੀਨਿੰਗ/ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਨਿਯਮਤ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਚਾਹੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਿਯਮਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਧੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਗਿਣਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਲਾਭ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨਿਯਮਿਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਰ ਦੇ ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੇ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

iv. ਨਿਯਮ 2006 (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਡਲ. ਡੈਕਸ ਲਈ ਪੰਨਾ 32 ਯਾਨੀ ਆਈ.ਏ. ਨੰਬਰ 137368/2021):

2006. ਆਮ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮਿਤ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ।

ਆਮ ਗਰੁੱਪ 'ਡੀ' ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸੋਖਣ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਅਜਿਹੀ ਸੋਖਣ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਖਾਲੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵਰੀਅਤਾ ਇਕਾਈ ਵਿਧੀ ਦੀ ਸੋਖਣ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੱਧ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਂਗ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

3.8 ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, (2017) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 388 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1993 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 31 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨੋਟ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ 50% ਤੱਕ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 31 ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

31. ਕੰਟਿੰਜੈਂਸੀਜ਼ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ — 22 ਅਗਸਤ, 1986 ਦੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੰਟਿੰਜੈਂਸੀਜ਼ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੱਧੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸੋਖਣ 'ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਰਤ ਅਧੀਨ —

(ਅ) ਕੰਟਿੰਜੈਂਸੀਜ਼ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੋਵੇ;

(ਬ) ਕੰਟਿੰਜੈਂਸੀਜ਼ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲੀ, ਚੌਕੀਦਾਰ ਅਤੇ ਖਲਾਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ;

(ਸੀ) ਸੇਵਾ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਸਿਕ ਦਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮਾਸਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਯਮਿਤ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੋਵੇ;

(ਡੀ) ਕੰਟਿੰਜੈਂਸੀਜ਼ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋੜ ਦੇ ਸੋਖਣ ਦੁਆਰਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਤੀਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਰ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਸੀਮਾ 1-1-1961 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ

ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਸਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਬਿੱਲ, ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਪੁਸਤਕ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ।

ਨੋਟ.—(1) ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਚਾਨਕ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(2) “ਨਿਯਮਿਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨਾ” ਦਾ ਭਾਵ ਨਿਯਮਿਤ ਅਸਾਮੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।”

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, 1993 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 31 ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

3.9 **ਇਹ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਨ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 1993 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 31 ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰੋਕਤ)** ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾਈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

3.10 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1993 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 14 ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਉਹ ਅਵਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1993 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14(ਵੀ) ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਰਾਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਅਵਧੀ ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵੀ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1993 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14(ਵੀ) ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਾਨ ਨਿਯਮ 14(ਵੀ) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।

3.11 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਤੱਕ ਨਿਯਮ 14(ਵੀ) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, “ਪੁਸ਼ਟੀ” ਸ਼ਬਦ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਸਾਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 14(ਵੀ) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 24 ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਅਵਧੀ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ, ਭਾਵ, ਨਿਯਮ 14(ਵੀ) ਅਤੇ 14(ਚੌਦਵੀਂ) ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ

ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3.12 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਲਿਕ ਫਰਕ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਢੰਗ, ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

3.13 ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 'ਗਰੁੱਪ ਸੀ' ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਬਜਾਏ ਗਰੁੱਪ 'ਡੀ' ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮੇਤ ਇੱਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਸੁਵਿਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਚੁਣਿੰਦਾ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰੁੱਪ 'ਸੀ' ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਰਿਆਇਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਮੰਚ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਏਟੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਠੀਕ ਬੁਨਿਆਦ ਸੀ ਜੋ 12.02.2016 ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 05.11.2012 ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਾਊ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

3.14 ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਫਰਕ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ **ਹਰਿਆਣਾ ਸਟੇਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਘੀਸਨ ਲਾਲ**, (2009) 12 **ਐਸਸੀਸੀ** 231; **ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਅਯੋਧਿਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਿਸ਼ਰਾ**, (2009) 10 **ਐਸਸੀਸੀ** 139; **ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਰਾਰਬਿੰਦਰ ਮੇਨਨ**, (2009) 9 **ਐਸਸੀਸੀ** 640 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

3.15 ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਰਜੀ ਆਦੇਸ਼ ਯਾ ਤਾਂ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ 'ਚ ਸੰਖੇਪ ਖਾਰਜੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਬਦਲੇ 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 141 ਅਧੀਨ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਮੋਹਨਨ ਨਾਇਰ**, (2020) 5 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 421 (**ਪੈਰਾ** 48 & 49).

3.16 ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀਅਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਗਲਤ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **ਗੁਲਸ਼ਨ ਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) (ਪੈਰਾ 31 ਤੋਂ 35 ਅਤੇ 43 ਤੋਂ 47). ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਾਜ ਓੜੀਸ਼ਾ ਬਨਾਮ ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਸੇਨਾਪਤੀ**, (2019) 19 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.** 626 (**ਪੈਰਾ** 39).

3.17 ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦਿਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਰੇਲਵੇਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਵੱਡੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ 'ਤੇ, ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦਿਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਐਲ.ਏ. ਨੰਬਰ 13738/2021 'ਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਹਨ:

ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ

15. ਜੇਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ/ਬੇਅਰਾਂ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਦਾ 50% ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ।

16. ਕੇਵਲ ਦਿੱਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਵਰਤਮਾਨ 'ਚ ਕੇਵਲ 57 ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ/ਬੇਅਰਾਂ ਹਨ, ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮਿਸਟਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 27616/2020 'ਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਾਰਟੀ) ਨੂੰ 17.02.1977 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ ਵਜੋਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੇ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 12.01.1956 ਹੈ ਅਤੇ 27.07.2015 ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ 31.01.2016 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਉਹ 7ਵੇਂ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੱਧਰ 1 'ਚ 18000 ਮੂਲ ਤਨਖਾਹ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, 17.02.1977 ਤੋਂ 26.07.2015 ਤੱਕ ਦੀ 50% ਅਵਧੀ 19 ਸਾਲ 02 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 19 ਦਿਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕੁੱਲ ਯੋਗ ਸੇਵਾ 19 ਸਾਲ 8 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 23 ਦਿਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸਦੀ ਕੁੱਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਰੁ. 9000/- ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਡੀ.ਏ. ਅਤੇ ਰੁ. 5000/- ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਮੌਦਰਿਕ ਖਰਚ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੁ. 1,76,940/- ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਅਤੇ ਰੁ. 9000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਮ ਸੇ ਕਮ 15 ਸਾਲਾਂ ਲਈ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਦੀ ਜੀਵਨ ਅਵਧੀ 75 ਸਾਲ ਮੰਨ ਕੇ) ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੁ.16,20,000 ਔਸਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਲਗਭਗ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ।

17. ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦ, 2004 ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 1265 ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 50% ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਪੀ. ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲਾਭ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ।

ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਅਸਰ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਬਿਨਾਂ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੇ।

18. **ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ੋਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਿਤੀ, ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਲੰਬਿਤ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ) ਜੋ 50% ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ:-**

3.18 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ।

4. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ – ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

4.1 ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬੀ ਪੱਖਾਂ – ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਰੇਲਵੇਆਂ ਵਿੱਚ 16 ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ 68 ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ - ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ

ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇੰਟਰ ਸੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ।

4.2 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ – ਰੇਲਵੇਅਾਂ ਨੇ ਉਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

4.3 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ 1970-1989 ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੈਂਟੀਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਔਪਚਾਰਿਕਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ।

4.4 ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 16.02.1974 ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ ਅਤੇ ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਭਾਗੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਅਰਾਂ ਅਤੇ ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਈ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਖਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਰਸਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੈਜੁਅਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ/ਬਦਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਲਾਸ IV ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਸੋਖਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ / ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4.5 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੋਖਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ, ਮਿਤੀ 13.07.1976 ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ/ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੋਖਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਵਿੱਚ "ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ" ਅਤੇ "ਸੋਖਣ" ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ/ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਖਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਖਣ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

4.6 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 16.02.1974 ਨੂੰ ਮਿਤੀ 13.07.1976 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 684 ਦੀ 1982 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 13.12.1983 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਬੇਅਰਾਂ ਅਤੇ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਡੀ.ਓ. ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 13.07.1976 ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, "ਰੇਲਵੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਅਰ ਜਾਂ ਵੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।" ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਸੀ ਕਿ ਬੇਅਰਾਂ/ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਖਣ ਦੇ ਕਦਮ ਜਲਦੀ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਬੇਅਰਾਂ/ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ/ਵੈਂਡਰਾਂ ਦੀ ਸੋਖਣ ਲਈ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੱਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਸਥਾਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

4.7 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੁੜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ.ਟੀ. ਮਾਧਵਨ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੜ ਉਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 6804 ਦੇ 1982 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਰੇਲਵੇ ਕੈਟਰਿੰਗ ਸਰਵਿਸ" ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

4.8 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹੁਤ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂਬਰ ਸਟਾਫ - ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਨੇ 12.01.2004 ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ - ਨਾਰਦਰਨ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਨਾਰਦਰਨ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਬੋਰਡ ਨੇ 20.08.1996 ਅਤੇ 06.11.2000 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 31.07.2001 ਵਿੱਚ, ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ "ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ" ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜ਼ੋਨਲ ਰੇਲਵੇਆਂ ਉੱਤੇ ਕੈਟਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਜਮੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅਸਾਮੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਈਆਂ।

4.9 ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 02.08.2005 ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਸਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ, ਮੈਡੀਕਲ ਫਿਟਨੈਸ ਦੇ ਅਧੀਨ, 01.04.2005 ਨੂੰ 59 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕੱਟ ਆਫ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ"। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ/ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ, ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ/ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ 59 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਾ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4.10 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੇਅਰਾਂ/ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਤਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ।

4.11 ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਲੋਂ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 13.12.1976 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 05.11.2012 ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ & ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਓ.ਆਈ. & ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.(ਸੀ) ਨੰਬਰ 5175 ਦੇ 1998 & ਸੀ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 14513 ਦੇ 2010 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ & ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਥੇ ਕਲਾਸ III ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

4.12 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਦਾਮਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਓਂ (ਨਾਰਦਰਨ ਰੇਲਵੇ) ਨੂੰ ਉਹ ਯੋਗ ਅਰਜੀਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 59 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ 'ਗਰੁੱਪ ਸੀ' ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ 'ਗਰੁੱਪ ਸੀ' ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਯੋਗ ਅਰਜੀਦਾਰ ਔਪਚਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੁੱਪ ਸੀ' ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੇ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾਰਦਰਨ ਰੇਲਵੇ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਓਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ "ਕੈਟਰਿੰਗ ਵੇਟਰ" ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਡ ਪੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁ.5200-20200+ਜੀ.ਪੀ 1800/- ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

4.13 ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾ/ਰਹਿਤਾਵਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਪੋਸਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ: -

(i) ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ/ਬੇਅਰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਣ ਗਏ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਕਰਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਓਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ/ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਨਿਯਮ 24 ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਠੇਕੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ/ਬੇਅਰ) 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਸੁਸਥਾਪਿਤ ਸਮਰੱਥਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਟਰਿੰਗ ਵੇਟਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ii) ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ/ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਅਬਸੋਰਪਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ

ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਉਕਤ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(iii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 53 ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਨਿਸਕਰਸ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iv) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਆਕਸਮਿਕ ਕਾਮਿਆ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਕਸਮਿਕ ਸੇਵਾ ਦੇ 50% ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ "ਕੇਵਲ 50% ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ" ਅਤੇ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

(v) ਕਿ ਵੈਸਟਰਨ ਰੇਲਵੇ, ਈਸਟਰਨ ਰੇਲਵੇ, ਸਦਰਨ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ/ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇ 50% ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

4.14 ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਰਥਾਤ, ਨਾਰਦਰਨ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ 50% ਦਾ ਲਾਭ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

4.15 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਅਰ ਡਿਸਾਈਸਿਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ 50% ਸੇਵਾ/ਅਵਧੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮਨਨ ਬਾਨੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1998) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 342 (ਪੈਰਾ 40); ਨਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2014) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 466 (ਪੈਰਾ 22)।

4.16 ਹੁਣ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ/ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 16 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਇਲਾਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਤਰਕ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੈਟਰਿੰਗ ਵੇਟਰਾਂ ਵਜੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ।

4.17 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 288 (ਪੈਰਾ 16), ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਥਿਤੀਆਂ

ਵਿੱਚ ਇਕਰੂਪਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਰਸ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

4.18 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕਾ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2008) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਾਇਤਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

4.19 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪ ਕੁਮਾਰ ਸੇਨਗੁਪਤਾ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ 1993 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ/ਰਿਆਇਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦਾ 50% ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਗਲਤ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹਤ/ਲਾਭ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14, 16 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੀ.ਸੀ. ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, 1991 ਸੁਪਲੀ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 497 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ।

4.20 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

5. ਅਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੇ ਪਾਰਿਖ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਨਿਯਮਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਮਾਹਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦਾ 50% ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ

ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਕਸਮਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ 1991 ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਸਥਾਪਨਾ ਮੈਨੂਅਲ, ਵੌਲ. II (ਆਈਆਰਈਐਮ) ਦੇ ਨਿਯਮ 2005 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1999 ਦੇ ਨਿਯਮ 31 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ, ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ, ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੁੱਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ/ਰੇਲਵੇਆਂ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

i) ਓਏ ਨੰਬਰ 238/2004 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਕਤ ਓਏ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇਆਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ/ਟ੍ਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਬੇਅਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 538/1996 ਵਿੱਚ CAT ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 499/ ਵਿੱਚ ਪਾਸ 2002, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾ/ਧਾਰਕ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ 50% ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਰੇਤਾ/ਧਾਰਕ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ। ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 538/1996 ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ, ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 21.04.2008 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 190/2006 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨੇ ਕਿਹਾ ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ 21.04.2008 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 14.03.2011 ਨੂੰ ਐਸ ਐਲ.ਪੀ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 24166/2009 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ii) ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਜੋ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 25370/2009 ਸੀ। ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਏ.ਟੀ., ਕੋਲਕਾਤਾ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਰੇਲਵੇਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਉਕਤ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ 14.03.2011 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ;

iii) ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ/ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਏ.ਟੀ., ਅਰਨਾਕੁਲਮ ਬੈਂਚ ਨੇ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

440/2003 ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 15756/2006 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ 50% ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ;

a. ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੀ.ਏ.ਟੀ., ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

b. ਸੀ.ਏ.ਟੀ., ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਨ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

iv) ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਏ.ਟੀ., ਕੋਲਕਾਤਾ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 758/2007 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 06.12.2010 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਵੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰੰਤੂ, ਵਿਸਥਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 30.08.2012 ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 281/2011 ਵਿੱਚ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ 50% ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 25019/2013 ਸੀ।

6. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ, ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ, ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ 50% ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ/ਭਾਰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।

7. ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ/ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮਾਲਕ – ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ 16 ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ 68 ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ – ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਉ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅੰਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ

ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਲਾਭ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰ ਇੱਕੋ ਮਾਲਕ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

8. ਰੇਲਵੇਜ਼/ਯੂ.ਓ.ਆਈ./ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਉਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵੀ ਚੁੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਉਹੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਦੂਜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਣਾ ਵਿਤਕਰਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ - ਯੂ.ਓ.ਆਈ./ਰੇਲਵੇਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪੈਣਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਉਹੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ 50% ਦਾ ਲਾਭ ਗਿਣਦੇ ਹੋਏ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰਾਂ/ਭਾਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਸਟੇਅਰ ਡਿਸਾਈਸਿਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ – ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੈਂਡਰ/ਬੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਰੇਲਵੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤੀਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗਈ 50% ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਦਫਤਰ ਧਾਰਕ/ਵੈਂਡਰ ਜੋ ਰੇਲਵੇ ਬੋਰਡ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ/ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਮਤ: ਪੱਛਮੀ ਰੇਲਵੇ, ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ, ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ।

12. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਤਦਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। (ਸਹਾਇਤਾ: ਮਹਿੰਦਰ ਯਾਦਵ, ਐਲ ਸੀ ਆਰ ਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate